

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1930-1931

Projet de loi relatif à la conservation des Monuments et des Sites.

(Voir les n°s 153, 362 (session de 1929-1930), 220 (session de 1930-1931) et les Annales parlementaires de la Chambre des Représentants, séances des 30 avril, 7, 21 mai, 18 et 24 juin 1931; les n°s 52, 137 (session de 1928-1929), 26, 82 (session de 1929-1930) et les Annales parlementaires du Sénat, séances des 11, 17, 18 décembre 1929 et 11 mars 1930.)

Projet de loi amendé par la Chambre des Représentants.

CHAPITRE PREMIER.

Des immeubles.

SECTION PREMIÈRE.

Des monuments et édifices.

ARTICLE PREMIER

Sur la proposition, soit de la Commission Royale des Monuments et des Sites, soit du Collège des Bourgmestres et Échevins de la commune où ils sont situés, les monuments et édifices dont la conservation est d'intérêt national au point de vue historique, artistique ou scientifique sont, en tout ou en partie, classés par arrêté royal et placés sous la protection de l'État.

Saisi d'une proposition de classement, le Gouvernement décidera s'il

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1930-1931

Wetsontwerp op het behoud van Monumenten en Landschappen.

(Zie de n^{rs} 153, 362 (zitting 1929-1930), 220 (zitting 1930-1931) en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 30 April, 7, 21 Mei, 18 en 24 Juni 1931; de n^{rs} 52, 137 (zitting 1928-1929), 26, 82 (zitting 1929-1930) en de Handelingen van den Senaat, vergaderingen van 11, 17, 18 December 1929 en 11 Maart 1930.)

Wetsontwerp door de Kamer der Volksvertegenwoordigers gewijzigd.

HOOFDSTUK I.

Onroerende goederen.

EERSTE AFDEELING.

Monumenten en Gebouwen.

EERSTE ARTIKEL

Op voorstel, hetzij van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, hetzij van het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente waar zij gelegen zijn, worden de monumenten en gebouwen waarvan het behoud, in historisch, artistiek of wetenschappelijk opzicht van nationaal belang is, in hun geheel of gedeeltelijk gerangschikt bij Koninklijk besluit en onder bescherming van den Staat gesteld.

Nadat een voorstel tot rangschikking bij de Regeering aanhangig werd

y a lieu d'y donner suite; dans ce cas, cette proposition sera signifiée aux propriétaires, aux titulaires de droits réels inscrits ou résultant d'actes transcrits et aux créanciers ayant fait transcrire un commandement ainsi qu'au collège des bourgmestre et échevins de la commune où se trouve l'immeuble à classer. Elle est soumise ensuite à l'avis de la députation permanente, devant laquelle tous les intéressés peuvent présenter leurs observations dans le délai de deux mois à partir des notifications. La proposition de classement est ensuite transmise par le Gouvernement à la Commission royale des Monuments et des Sites pour avis motivé; celle-ci sera, pour l'examen de la proposition, complétée à titre consultatif par un délégué du Ministre des Finances.

L'arrêté royal décidant le classement ne peut intervenir que trois mois après la notification de la proposition de classement aux propriétaires et autres intéressés ci-dessus désignés. Il leur est signifié et il est transcrit au bureau du conservateur des hypothèques.

Les significations prévues ci-dessus se font par voie administrative.

Les arrêtés royaux dont délibérés en Conseil des Ministres.

ART. 2.

Lorsque des travaux d'entretien, de consolidation ou de restauration deviennent nécessaires pour conserver à un monument ou édifice classé sa valeur historique, artistique ou scientifique, l'État, la Province et la Com-

gemaakt, beslist zij of daaraan gevolg dient gegeven; in dit geval wordt dit voorstel beteekend aan de eigenaars, aan de titularissen van ingeschreven zakelijke rechten of van rechten voortspruitende uit overgeschreven akten en aan de schuldeischers die een bevelakte hebben laten overschrijven, alsmede aan het college van burgemeester en schepenen der gemeente waar zich het te rangschikken onroerend goed bevindt. Het wordt vervolgens aan het advies der bestendige deputatie onderworpen, bij dewelke al de betrokkenen hun aanmerkingen mogen indienen binnen den termijn van twee maanden te rekenen vanaf de beteekeningen. Het voorstel tot rangschikking wordt vervolgens, door de Regeering, aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, voor met redenen omkleed advies overgemaakt; voor het onderzoek van het voorstel, zal die Commissie aangevuld worden met een afgevaardigde van den Minister van Financiën, als raadgevend lid.

Het Koninklijk besluit waarbij tot de rangschikking wordt besloten, mag eerst getroffen worden drie maanden na de beteekening van het voorstel tot rangschikking aan de eigenaars en aan de andere hierboven vermelde betrokkenen. Het besluit wordt hun beteekend en wordt overgeschreven op het kantoor van den hypotheekbewaarder.

De hierboven voorziene beteekeningen geschieden langs administratieven weg.

De Koninklijke besluiten worden genomen na beraadslaging in den Ministerraad.

ART. 2.

Wanneer werken van onderhoud, versteviging of herstel noodig worden om de historische, artistieke of wetenschappelijke waarde van een gerangschikt monument of gebouw te bewaren, verleent de Staat, de betrok-

mune intéressés interviendront dans les frais de ces travaux, suivant les conditions et proportions à fixer par arrêté royal. La part de l'État ne pourra être inférieure à celle de la commune, sauf assentiment de celle-ci.

Si malgré les offres d'intervention qui leur sont faites, conformément au paragraphe précédent, les intéressés refusent de faire exécuter les travaux nécessaires pour prévenir la destruction ou la détérioration de l'immeuble, le Gouvernement peut les faire exécuter d'office et obtenir en justice le remboursement de la dépense, dans la mesure où elle a profité aux intéressés, sans que ceux-ci puissent invoquer le bénéfice du paragraphe précédent.

Lorsque le monument ou édifice appartient à un particulier, celui-ci peut, au lieu d'exécuter les travaux nécessaires, exiger que l'État procède à l'expropriation de son immeuble.

ART. 3.

Le propriétaire d'un monument ou édifice classé ne peut y apporter aucun changement définitif qui en modifie l'aspect, avant d'y avoir été autorisé par un arrêté royal pris après avis de la Commission royale des Monuments et des Sites et du collège des bourgmestre et échevins.

La Commission royale des Monuments et des Sites et le collège des bourgmestre et échevins sont censés donner un avis favorable s'ils ne se prononcent pas de façon définitive dans le délai d'un mois.

ART. 4.

Lorsqu'un monument ou édifice classé risque d'être détruit ou gra-

ken provincie en de betrokken gemeente hun bijdrage in de kosten dezer werken, in de bij Koninklijk besluit vast te stellen voorwaarden en verhoudingen. De bijdrage van den Staat mag niet lager zijn dan die van de gemeente, behoudens toestemming van deze laatste.

Indien de betrokkenen, ondanks de hun overeenkomstig de vorenstaande paragraaf gedane aanbiedingen tot tegemoetkoming, weigeren de werken te laten uitvoeren, welke noodig zijn om het verval of de beschadiging van het onroerend goed te voorkomen mag de Regeering ze van ambstwege laten uitvoeren en gerechtelijk de terugbetaling der uitgave gekomen, in de mate waarin de belanghebbenden er het voordeel van hebben genoten, zonder dat laatstgenoemden zich kunnen beroepen op de vorenstaande paragraaf.

Wanneer het monument of gebouw aan een particulier toebehoort, mag deze, in plaats van de noodige werken uit te voeren, eischen dat de Staat zijn onroerend goed onteigene.

ART. 3.

De eigenaar van een gerangschikt monument of gebouw mag er geen verandering van blijvenden aard aan brengen, waardoor het uitzicht wordt gewijzigd, zonder daarvoor de toelating te hebben ontvangen bij Koninklijk besluit getroffen, nadat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen alsmede het college van burgemeester en schepenen advies hebben uitgebracht.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en het college van burgemeester en schepenen worden geacht een gunstig advies uit te brengen, indien zij niet binnen een maand definitief uitspraak doen.

ART. 4.

Wanneer er voor een gerangschikt monument of gebouw zou gevaar

vement détérioré s'il reste en la possession de son propriétaire, le Roi peut, à la demande ou après avis de la Commission royale des Monuments et des Sites, en autoriser l'expropriation pour cause d'utilité publique, soit par l'État, soit par la commune.

Lorsque sont entamés, sans l'autorisation prévue à l'article 3, des travaux de nature à compromettre la conservation d'un édifice ou monument classé, ou à en changer l'aspect, le bourgmestre ou le gouverneur peut faire arrêter les travaux par la force publique.

ART. 5.

Sauf convention contraire intervenue entre les parties intéressées, toute expropriation faite, en vertu des articles 2 et 4, porte sur le monument ou l'édifice tout entier, même s'il n'est classé que pour partie et, en outre, sur le terrain qui en est l'accessoire indispensable.

SECTION II.

Des sites.

ART. 6.

Les sites dont la conservation est d'intérêt national au point de vue historique, esthétique ou scientifique, peuvent être classés suivant les conditions et formes fixées à l'article premier. La Commission royale des Monuments et des Sites sera, pour l'examen de ces propositions, complétée à titre consultatif par un délégué du Ministre des Finances, ainsi que par un délégué de chacun des Départements ministériels intéressés à la question.

Tout arrêté royal classant un site

bestaan voor verval of zware beschadiging, zoo het in het bezit blijft van zijn eigenaar, mag de Koning, op aanvraag of na advies van de Koninklijke Commissie voor Monu-menten en Landschappen, machtiging verleen tot onteigening ten algemeen nutte, hetzij door den Staat, hetzij door de gemeente.

Wanneer er, zonder de bij artikel 3 voorziene toelating, werken aangevallen worden, waardoor het behoud van een gerangschikt gebouw of monument in gevaar wordt gebracht of het uitzicht ervan gewijzigd, mag de burgemeester of de gouverneur de werken door tusschenkomst van de gewapende macht laten stilleggen.

ART. 5.

Tenzij door de betrokken partijen anders werd overeengekomen, geldt elke onteigening, gedaan krachtens de artikelen 2 en 4, voor het geheele monument of gebouw, al werd dit slechts voor een deel gerangschikt, en bovendien voor het terrein dat er bij behoort.

AFDEELING II.

De landschappen.

ART. 6.

De landschappen waarvan het behoud, in historisch, æsthetisch of wetenschappelijk opzicht, van nationaal belang is, kunnen gerangschikt worden onder de voorwaarden en in de vormen vastgesteld bij het eerste artikel; de Koninklijke Commissie voor Monu-menten en Landschappen zal, voor het onderzoek van die voorstellen, aangevuld worden door een afgevaardigde van het Ministerie van Financiën alsook door een afgevaardigde van elk der bij de zaak betrokken Ministeries, als raadgevende leden.

Elk Koninklijk besluit tot rang-

contient en annexe un plan qui en circonscrit les limites précises. Il énumère les restrictions apportées aux droits des propriétaires et que commande la sauvegarde de l'intérêt national.

L'arrêté royal ne pourra toutefois limiter la liberté du cultivateur en ce qui concerne les plantations et les cultures.

Toutefois, les travaux interdits par l'arrêté royal de classement peuvent à la demande des intéressés, être autorisés par un arrêté royal postérieur, après avis de la Commission royale des Monuments et des Sites et du collège des bourgmestres et échevins de chaque commune sur le territoire de laquelle s'étend le site classé. La présomption établie par l'article 3, alinéa 2, est applicable dans ce cas.

Le Gouvernement est considéré comme donnant l'autorisation si, dans le délai de deux mois après envoi des plans et renseignements réclamés par le Ministère des Sciences et des Arts, un arrêté royal autorisant les travaux interdits n'est pas intervenu.

Toute autorisation ainsi accordée pourra de même être retirée par arrêté royal précédé des avis prévus à l'alinéa 4 du présent article.

Tout arrêté royal portant autorisation, refus ou retrait de celle-ci sera notifié aux intéressés conformément aux dispositions des alinéas 2 et 4 de l'article 1er.

ART. 7.

Les propriétaires et autres intéressés ont droit à une indemnité à charge

schikking van een landschap bevat als bijlage een plan dat er de grenzen nauwkeurig van zal bepalen. Het somt de beperkingen op, welke gebrach worden aan de rechten der eigenaars en welke door de behartiging van het nationaal belang worden opgelegd.

Echter zal het Koninklijk besluit de vrijheid van den landbouwer niet kunnen beperken, wat de aanplantingen en de verbouwingen betreft.

De bij het Koninklijk besluit tot rangschikking verboden werken mogen echter, op verzoek van de belanghebbenden, bij een later Koninklijk besluit toegelaten worden, nadat advies werd uitgebracht door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en door het college van burgemeester en schepenen van elke gemeente, op het grondgebied waarvan het gerangschikt landschap zich bevindt. Het bij artikel 3, alinea 2, bepaalde vermoeden is in dit geval toepasselijk.

De Regeering wordt geacht de toelating te verleenen, indien, binnen den termijn van twee maanden na inzending van de door het Ministerie van Kunsten en Wetenschappen gevraagde plans en inlichtingen, bij Koninklijk besluit geene toelating tot uitvoering der ontzegde werken gegeven wordt.

Elke aldus verleende toelating kan eveneens ingetrokken worden bij een Koninklijk besluit voorafgegaan van de adviezen voorzien bij alinea 4 van dit artikel.

Elk Koninklijk besluit tot toelating, weigering of intrekking derzelve, wordt aan de belanghebbenden betekend overeenkomstig de bepalingen van de alinea's 2 en 4 van artikel 1.

ART. 7.

De eigenaars en overige belanghebbenden hebben aanspraak op een

de l'État pour le préjudice que leur occasionnent les restrictions apportées à leurs droits.

Ce droit peut donner lieu à plusieurs actions dans le cas où des causes nouvelles de préjudice peuvent être invoqués.

A défaut de convention entre les parties, le règlement de l'indemnité se fera judiciairement à la demande des intéressés. Cette demande sera formulée, sous peine de déchéance, dans les deux années à compter du jour où le Gouvernement, par application des alinéas 4 et 7 de l'article 6, aura donné naissance au préjudice en notifiant aux intéressés son refus d'autoriser un acte que ceux-ci, en vertu de leurs droits, voulaient exercer sur le bien grevé de servitude.

En cas d'action judiciaire, tous intéressés autres que les demandeurs pourront intervenir dans l'instance ou, à défaut par eux de le faire, être appelés en intervention soit par les demandeurs ou l'un d'eux, soit par l'État.

Au cas où, dûment appelés, ils n'interviendraient pas dans l'instance ou n'y feraient pas valoir leurs droits, ils seront déchus de la faculté de demander la réparation du dommage qu'aurait pu leur causer le refus d'autorisation.

Le propriétaire grevé de la servitude, pourra exiger de l'État l'acquisition du bien s'il établit que la moins-value dont ce bien est affecté dépasse la moitié de sa valeur vénale.

L'acquisition par l'État peut être exigée même en cas de co-propriété ou de concours entre co-propriétaires, à la condition que tous les intéressés se soient mis d'accord; dans ce cas, les

vergoeding ten laste van den Staat voor het nadeel dat hun wordt berokkend door de beperkingen van hun recht.

Dit recht kan tot meerdere rechtsvorderingen aanleiding geven ingeval nieuwe oorzaken van nadeelen kunnen ingeroepen worden.

Bij gebrek aan overeenkomst tusschen partijen, wordt deze vergoeding gerechtelijk geregeld, op aanvraag van de belanghebbenden. Deze aanvraag moet, op straf van verval, worden ingediend binnen twee jaar te rekenen van den dag waarop de Regeering, bij toepassing van lid 4 en lid 7 van artikel 6, het nadeel doet ontstaan met aan de belanghebbenden hare weigering te beteekenen eene handeling te verrichten die zij, krachtens hunne rechten, op het met dienstbaarheid bezwaard goed willen uitoefenen.

In geval van rechterlijke vordering, kunnen al de belanghebbenden die niet aanlegger zijn in het geding tusschenkomen of, bij gebrek daarvan, hetzij door den aanlegger of de aanleggers, hetzij door den Staat in de zaak worden betrokken.

In geval zij, behoorlijk opgeroepen, niet zouden tusschenkomen in de rechtsvordering, of hunne rechten niet zouden doen gelden, worden zij vervallen verklaard van het recht op vergoeding van het nadeel dat de weigering van toelating hun mocht hebben berokkend.

De eigenaar van het met dienstbaarheid bezwaard goed, kan van den Staat de aanwerving daarvan eischen, zoo hij bewijst dat de waardevermindering van dit goed de helft van zijn koopwaarde overschrijdt.

De aanwerving door den Staat zal kunnen gevorderd worden, zelfs in geval van mede-eigendom of van samenloop van mede-eigenaars, mits al de belanghebbenden het eens wezen;

droits d'usufruit seront reportés sur le prix.

ART. 8.

Dans le cas d'acquisition forcée par l'État, la décision définitive constatant la transmission de propriété sera transcrite au Bureau de la conservation des hypothèques. Cette transcription produira à l'égard des tiers les mêmes effets que la transcription d'un acte de cession. Sous la réserve des dispositions de la présente loi concernant l'usufruit, l'État acquéreur devra, comme en matière de vente, et par application des règles du droit commun, respecter tous droits réels existant sur le bien, de même que tous droits personnels de jouissance concédés par les cédants ou par leurs auteurs.

Il sera procédé comme en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique en ce qui concerne le paiement du prix par l'État et l'envoi de celui-ci en possession du bien.

ART. 9.

Si le bien frappé de la servitude est grevé d'inscription au profit de créanciers hypothécaires ou privilégiés, les droits de ceux-ci seront transportés sur l'indemnité qui, dans ce cas, devra être consignée, sans préjudice des droits des dits créanciers sur l'immeuble pour le restant de leur créance.

Si, par application de l'article 7, le bien est repris par l'État, les droits des mêmes créanciers seront de plein droit, transportés sur le prix, comme en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique.

ART. 10.

Lorsque le détenteur d'un immeuble, compris dans un site classé, entame

in dit geval gaan de rechten van vruchtgebruik op den prijs over.

ART. 8.

In geval van gedwongen aankoop door den Staat, wordt de eindbeslissing waarbij de overgang van eigendom wordt vastgesteld, ten kantore der hypotheekbewaring overgeschreven. Deze overschrijving heeft ten aanzien van derden dezelfde uitwerking als de overschrijving van een akte van afstand. Onder voorbehoud van de bepalingen dezer wet, betreffende het vruchtgebruik, moet de Staat, als aanwerver, evenals op het stuk van verkoop en bij toepassing van de regelen van het gemeen recht, al de zakelijke rechten eerbiedigen die op het goed bestaan, evenals al de persoonlijke genotsrechten door den overlater of de overlaters of door hunne rechtgevers afgestaan.

Zooals in zake onteigening te algemeen nutte, wordt gehandeld wat betreft de betaling van den prijs door den Staat en de inbezitstelling van dezen laatste.

ART. 9.

Is het met dienstbaarheid bezwaarde goed ook bezwaard met inschrijvingen ten bate van hypothecaire of bevoorrechte schuldeischers, dan gaan de rechten dezer laatsten over op de vergoeding die, in dit geval, moet worden geconsigneerd, onverminderd de rechten van bedoelde schuldeischers op het vast goed voor het saldo hunner vordering.

Wordt, bij toepassing van artikel 7, het goed door den Staat overgenomen, dan gaan de rechten derzelfde schuldeischers van rechtswege op den prijs over, zooals in zake onteigening te algemeen nutte.

ART. 10.

Wanneer de houder van een onroerend goed dat in een gerangschikt

des travaux interdits en vertu de l'arrêté royal de classement, le bourgmestre ou le gouverneur peut faire arrêter ces travaux par la force publique.

ART. II.

Il peut être établi, par acte entre vifs ou testamentaires, des servitudes d'utilité publique au profit des communes, notamment en vue de maintenir la libre circulation de l'air, de réserver des espaces ouverts et d'assurer la conservation et l'embellissement des sites.

Les communes peuvent renoncer aux servitudes ainsi léguées, après avoir pris l'avis de la Commission royale des Monuments et des Sites et moyennant les approbations d'usage des autorités supérieures.

SECTION III.

Dispositions communes aux monuments, édifices et sites.

ART. 12.

A partir du jour où le Gouvernement notifie aux intéressés qu'une proposition de classement est à l'examen, tous les effets du classement s'appliquent provisoirement aux immeubles visés, pendant une durée de six mois à partir de cette notification qui déterminera les restrictions.

ART. 13.

Les effets du classement suivent l'immeuble en quelques mains qu'il passe. Les servitudes qui dérivent

landschap begrepen is, werken onderneemt, welke verboden zijn krachtens het Koninklijk besluit tot rangschikking, mag de burgemeester of de gouverneur deze werken door tusschenkomst van de gewapende macht doen stilleggen.

ART. II.

Er kunnen, bij akte onder levenden of bij uiterste wilsbeschikking, servituten van openbaar nut gevestigd worden ten bate van de gemeenten, inzonderheid om het vrij doorstromen van de lucht te vrijwaren, om opene ruimten voor te behouden, en om het behoud en het verfraaien der landschappen te verzekeren.

De gemeenten mogen van de aldus gevestigde servituten afzien, na het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen te hebben ingewonnen en mits de gebruikelijke goedkeuringen vanwege de hoogere overheid.

AFDEELING III.

Gemeenschappelijke bepalingen voor de monumenten gebouwen en landschappen.

ART. 12.

Te beginnen met den dag waarop de Regeering ter kennis brengt van de belanghebbenden dat een voorstel tot rangschikking onderzocht wordt, zijn al de uitwerkselen der rangschikking voorloopig van toepassing op de bedoelde onroerende goederen, gedurende een tijdvak van zes maanden, ingaande op den dag van deze betekening waarbij de beperkingen worden bepaald.

ART. 13.

Het onroerend goed blijft steeds aan de uitwerkselen der rangschikking onderworpen, in welke handen het ook

des lois et règlements relatifs à la police de la voirie et des constructions ne sont pas applicables aux immeubles classés, si elles peuvent avoir pour conséquence de les détériorer ou d'en modifier l'aspect.

ART. 14.

Le ^{de} classement d'un monument, d'un édifice ou d'un site se fait dans les conditions et formes imposées pour le classement.

ART. 15.

Les arrêtés royaux classant ou déclassant les monuments, édifices et sites doivent être publiés au *Moniteur*.

ART. 16.

L'interdiction de placer des panneaux-réclames ou publicités quelconques, soit sur un monument ou édifice classé, soit en un site classé ne peut donner droit à indemnisation.

CHAPITRE II.

Des objets mobiliers.

ART. 17.

L'inventaire des objets mobiliers appartenant à l'État, aux provinces, aux communes et aux établissements publics, et dont la conservation est d'intérêt national au point de vue artistique, est dressé à la requête du Ministre des Sciences et des Arts par les soins des administrations ou établissements publics intéressés ou de la Commission royale des Monuments et des Sites. Ces inventaires sont signifiés aux administrations intéressées.

overgaat. De servituten welke voortvloeien uit de wetten en reglementen betreffende de politie op de wegen en de gebouwen, zijn niet toepasselijk op de gerangschikte onroerende goederen, indien zij beschadiging of wijziging van uitzicht kunnen ten gevolge hebben.

ART. 14.

Het opheffen der rangschikking van een monument, een gebouw of een landschap geschiedt onder de voorwaarden en in de vormen vastgesteld voor de rangschikking.

ART. 15.

De Koninklijke besluiten tot rangschikking en tot opheffing van de rangschikking der monumenten, gebouwen en landschappen moeten in de *Moniteur* worden bekendgemaakt.

ART. 16.

Het verbod van reclame-paneelen of gelijk welke publiciteit aan te brengen, hetzij op een gerangschikt monument of gebouw, hetzij in een gerangschikt landschap, sluit alle aanspraak op vergoeding uit.

HOOFDSTUK II.

Roerende goederen.

ART. 17.

De inventaris der roerende goederen, welke toebehooren aan den Staat, de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen, en waarvan het behoud, in artistiek opzicht, van nationaal belang is, wordt opgemaakt op verzoek van den Minister van Kunsten en Wetenschappen, door de zorgen van de betrokken openbare besturen of gestichten of door de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Deze inventarissen worden beteekend aan de betrokken besturen.

La présente disposition n'est pas applicable aux musées et bibliothèques de l'État et des provinces.

ART. 18.

Toute personne ayant sous sa garde des objets mobiliers ainsi classés est tenue d'en signaler immédiatement la perte, la destruction ou la détérioration à la Commission royale des Monuments et des Sites. Celle-ci peut en tout temps envoyer un de ses délégués pour procéder au récolement des objets inventoriés et compléter l'inventaire à la suite de ce récolement.

ART. 19.

Aucun des objets ainsi classés ne peut être restauré, réparé ou aliéné sans une autorisation donnée par le Roi, après avis de la Commission royale des Monuments et des Sites. L'arrêté royal autorisant l'aliénation peut réserver un droit de préemption au profit des collections publiques du royaume.

L'administration ou l'établissement public qui se trouve en possession d'un objet classé ne peut s'en dessaisir, même momentanément, que de l'avis conforme de la Commission royale des Monuments et des Sites.

ART. 20.

Toute aliénation faite en violation de l'article 18 est nulle.

L'action en nullité de cette aliénation et l'action en revendication de l'objet aliéné sont imprescriptibles.

CHAPITRE III.

Dispositions générales.

ART. 21.

Sera puni d'une amende de 1,000 à 10,000 francs :

1° Celui qui aura, sans l'autorisation

Deze bepaling is niet toepasselijk op de musea en op de bibliotheken van den Staat en van de provincies.

ART. 18.

Al wie aldus gerangschikte roerende goederen in bewaring heeft, moet het verlies, de vernietiging of de beschadiging er van onmiddellijk ter kennis brengen van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Deze mag te allen tijde een harer afgevaardigden zenden om de voorwerpen van den inventaris op te nemen en om den inventaris, volgens deze opneming, aan te vullen.

ART. 19.

Geen der aldus gerangschikte voorwerpen mag gerestaureerd, hersteld of vervreemd worden, zonder dat de Koning daartoe de toelating verleent, na advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen. Het Koninklijk besluit waarbij de vervreemding wordt toegelaten, mag het recht van voorkoop voorbehouden ten bate van de openbare verzamelingen van het Rijk.

Het bestuur of de openbare instelling die een gerangschikt voorwerp in zijn bezit heeft, mag zich daarvan — ook niet tijdelijk — ontdoen, tenzij de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen een eensluitend advies uitbrengt.

ART. 20.

Elke vervreemding waarbij artikel 18 overtreden wordt, is nietig.

De vordering tot nietigverklaring van deze vervreemding, en de vordering tot opeisching van het vervreemde voorwerp zijn onverjaarbaar.

HOOFDSTUK III.

Algemeene bepalingen.

ART. 21.

Wordt gestraft met een boete van 1,000 tot 10,000 frank :

1° Hij die, zonder de bij artikel 3

prévue à l'article 3, entamé des travaux de nature à compromettre la conservation d'un monument ou édifice classé ou à en changer l'aspect;

2° Celui qui aura entamé des travaux interdits par l'arrêté royal de classement d'un site, à moins qu'ils n'aient été autorisés par un arrêté royal postérieur;

3° Celui qui aura commis une infraction aux prohibitions portées par l'article 19;

4° Celui qui aura acquis, en connaissant sa provenance, un objet mobilier dont l'aliénation est interdite par l'article 19 ou qui en aura négocié la vente;

5° Celui qui aura méchamment omis de faire la déclaration prescrite par l'article 18.

ART. 22

Le livre premier du Code pénal, sans exception des articles 66, 67, 69, paragraphes 2 et 85, est applicable aux infractions définies par l'article précédent.

ART. 23

Tout jugement de condamnation ordonnera le rétablissement des édifices, monuments, immeubles et objets mobiliers classés dans leur état primitif ou les travaux nécessaires pour leur rendre, dans la mesure du possible, leur aspect antérieur, aux frais du condamné, sans préjudice des dommages et intérêts.

ART. 24

L'État peut se substituer aux provinces, aux communes et aux établissements publics, en cas d'inaction de ceux-ci, ou intervenir dans l'instance judiciaire intentée par eux.

voorziene toelating, werken heeft ondernomen, waardoor het behoud van een gerangschikt monument of gebouw in gevaar kan worden gebracht of het uitzicht ervan gewijzigd;

2° Hij die werken heeft ondernomen welke verboden zijn bij het Koninklijk besluit tot rangschikking van een landschap, ten ware zij bij Koninklijk besluit van lateren datum werden toegelaten;

3° Hij die de verbodsbepalingen van artikel 19 overtreedt;

4° Hij die, hoewel hij er de herkomst van kende, in het bezit komt van een roerend goed waarvan de vervreemding verboden is bij artikel 19 of die de bemiddelaar was van den verkoop;

5° Hij die kwaadwillig de bij artikel 18 voorgeschreven kennisgeving verzuimt.

ART. 22

Het eerste boek van het Strafwetboek, zonder uitzondering voor de artikelen 66, 67, 69 paragraaf 2, en 85, is toepasselijk op de bij het vorige artikel bepaalde misdrijven.

ART. 23

Bij elk vonnis van veroordeeling wordt bevel gegeven tot herstelling van de gerangschikte gebouwen, monumenten, onroerende en roerende goederen in hun oorspronkelijken staat of tot uitvoering van de noodige werken om hun in de mate van het mogelijke, hun vroeger uitzicht terug te schenken, en dit op kosten van den veroordeelde, onverminderd de schade-loosstelling.

ART. 24

De Staat mag, zoo de provincies, de gemeenten en de openbare instellingen niet handelen, in hun plaats optreden of tusschenkomen in het door hen aanhangig gemaakt geding.

ART. 25.

La Commission royale des Monuments et des Sites est soumise à la loi du 31 juillet 1921 concernant l'emploi des langues en matière administrative.

ART. 26.

L'article 76, paragraphe 8, de la loi du 30 mars 1836 est abrogé.

ART. 27.

La procédure résultant de l'application de la présente loi sera faite aux frais de l'État, conformément aux dispositions de la loi du 17 avril 1835 relative à l'expropriation pour cause d'utilité publique.

Bruxelles, le 24 juin 1931.

Le Président de la Chambre des Représentants,

ART. 25.

De Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen is onderworpen aan de wet van 31 Juli 1921 op het taalgebruik in bestuurszaken.

ART. 26.

Artikel 76 paragraaf 8 der wet van 30 Maart 1836 vervalt.

ART. 27.

De rechtspleging voortvloeiende uit de toepassing der tegenwoordige wet geschiedt op kosten van den Staat, overeenkomstig het bepaalde der wet van 17 April 1835, betreffende de onteigening ten algemeenen nutte.

Brussel, 24 Juni 1931.

De Voorzitter van de Kamer der Volksvertegenwoordigers,

JULES PONCELET.

Les Secrétaires, | De Secretarissen,

Franç. VAN BELLE.

H. HOUSIAUX.